

Előfizetési árak:

Egész évre .. K 10.—
Félévre .. K 5.—
Negyedévre .. K 2.50
Egyes szám ára 20 fillér

ABONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Abony, Vasút-utca

Telefon - szám : 37

Előfizetési és hirdetési díjak a
kiadóhivatalhoz küldendőek.
A nyílt-tér sora 1.- korona

Függetlenségi politikai hetilap

Felelős szerkesztő és kiadóutafőnök

RADOS MÓRIC

Megjelenik minden vasárnap

Legázolni . . . !

Aki elolvassa a román «kulturliga» kiáltványát, amelylyel vasárnapra meetingre hívja össze Bukarestbe az oláh testvéreket, annak, ha csak egy szemernyi szikrája ég benne az önérzetnek, ha maradt ereiben csak egy csepp vér is, és nem savó, avagy bundapálinka van benne vér helyett, úgy előnti arcát a láng, agyába tolul a vér és szemeit elfutja a szégyen és a düh könnye. Nem kell ezt magyarázni, nem kell egy szót sem hozzátenni, de nem lehet belőle elvenni sem. Így tökéletes ez a munka, ahogy megírták.

Kulturliga, tehát kulturáról beszél. Hogy milyen jogon, milyen alapon, azt nem tudjuk. Európának nincs állama, amely a kulturátlanság olyan baromi fokán állana, mint Románia. A butaság és a középkori feudalizmus legutolsó menedéke Európában az az állam, amely most háborút hirdet a magyar kultúra ellen, a román «kultura» érdekében. Európa szégyenének nevezték a magyar parlamentben ezt az államot és azt a politikát, amelyet ez a rothadt kis ország üz, de hiába, ez nem használt semmit sem. Tisza István ép olyan szerelmesen kacsintgat feléje, mintha a legszemérmesebb szűz lány volna, nem pedig hullaszagu vén kerítőnő és a mi oláhjaink úgy tekintenek a hegyeken túl lakó testvérekre, mintha azok az üdvösség paradicsomában élnének.

Ugy érezzük magunkat, amikor román testvér államunkra gondolunk, mintha egy megfertőzött, utálatos beteghez volnánk kényszerítve. Undorodunk tőle, tudjuk, hogy halálunk lehet az, ha együttmaradunk ezzel a bélpoklóssal, de

hiába. Tisza ránkparancsolt, hogy szeretnünk kell ezt a viruló hajadont s nekünk ölelgetnünk kell azt, akitől az utálat mélységes tengerre választ el.

Általán: ennyi szemérmelenség mért nem kergeti már egyszer Berchtold arcába is a vért? Avagy a Ballplatznak még annyi érzéke sincs, hogy ennek a «kulturliga»-nak perfid és undorító aknamunkájából kiérezze azt a tendenciát, amely a »Novoje Vremja« multkori cikkében olyan ötletesen volt körülírva? Hiszen ezek a román kulturvércsék már arról a pillanatról álmodoznak, amikor szláv barátaik ráhágnak a monarchia nyakára és vad kéjjel duskálkodnak a javakban.

Ágyukat, vadul bömbölő ágyuóriásokat ennek az utolsó hordának, amely a kulturátlanság szemétdombjáról, mint a kultura kakasa merészkedik kukorékolni ellenünk. A legvéresebb komolysággal írjuk ide: a monarchia csak úgy cselekedne helyesen, ha elküldene a Dunán egynéhány ágyunaszádot, halomra lövetné ezeket a «kulturóriásokat», vagy egyáltalán háborút üzenne ennek a piszokországnak, hogy végre valahára jogcime legyen ahhoz is, hogy idehaza megtisztítsa kissé a levegőt a «kulturligának» honi talajban gyökerező vadhajtásaitól. Mert mindaddig nem lesz rend ebben a kérdésben, amíg a dákoromán ideáknak valahogy ki nem török a nyakát. Nem a Tisza szolgálalkúságával, avagy a Czernin trialisztikus hajlandóságával, hanem amugy huszárosan, a Simonyi óbester módjára, aki hajrát kiáltott és egyszerűen halomra vagdosta az ilyen «kulturliga» csordákat.

(B.)

Községi ügyek

Abony.

Közgyűlés.

A község képviselőtestülete e hó 27-én pénteken Egedi József bíró elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyről a következőkben számolunk be.

A jegyzői és segédjegyzői illetmények megállapításához, illetve az I. A., I. B. kimutatás kitöltéséhez a közgyűlés az előadó főjegyző javaslata elfogadásával hozzájárult.

Előadó főjegyző jelenti, hogy az ipariskola részére 500 korona államsegély engedélyeztetett az 1914-15 tanévre. Ennél a tárgynál Rados Móric kérdést intéz az előjárósághoz, hogy van-e tudomása arról, hogy március 15-én, amidőn az összes iskolákban a nemzeti ünnepre való tekintettel a tanítás szünetelt, az ipariskolában tanítás volt. Kéri az előjáróságot, hogy intézkedjék, hogy a jövőben ilyesmi meg ne történhessék. Papp Péter előadó főjegyző az előjáróság nevében kijelenti, hogy a dolgról tudomása nem volt a jövőre nézve az intézkedéseket megteszi.

Egy szegény beteg után felmerült ápolási költség törlése után előadó főjegyző javaslatára a közgyűlés elhatározta, hogy a Délmagyarországi Közművelődési Egyesületbe tagul belép és a 200 korona tagsági díjat 4 éven belül 50 koronás részletekben lefizeti, illetve költségvetésileg előirányozza. A vakokat gyámolító országos egyesület kérésére 20 korona segélyt szavazott meg a képviselőtestület.

Egyéb tárgy nem volt.

A kereskedelmi miniszter elvben hozzájárult ahhoz, hogy az Abony-nagykörösi ut a Szolnoki uttal összekötessék, illetve ez a darab ut kiköveztessék. A munka költségéhez azonban a községnek esetleg az érdekelteknek is hozzá kell járulniok.

A községi számadások megvizsgálása Kocséron e hó 31-én, Jászkarajenőn április 6-án, Tószegen április első felében lesz.

A járási számvevő befejezte a községi számadások megvizsgálását és azok törvényhatósági jóváhagyás végett felterjesztettek.

Z.-Rékas.

A képviselőtestület elhatá-

rozta, hogy a községi orvos részére lakást épített. A terveket és költségvetést a járási főszolgabíró most küldte fel jóváhagyás végett az alispánhoz.

Megalakult az Abonyi Kórházsegélyző egyesület

Szerdán e hó 25-én alakult meg a kórházsegélyző egyesület a városháza nagytermében. Az alakulógyűlésen, amelyen Kiss Zsigmond ref. lelkész elnökölt képviselve volt a társadalom minden rétege.

Kiss Zsigmond emelkedett hangon nyitotta meg az alakuló ülést és a kórház ügye iránt érdeklődésre, áldozatkészre hívta fel a megjelenteket. Utána dr. Halmi István községi vezető orvos ecsetelte a kórház jelenlegi állapotát és Abony közegészségügyét és kifejtette, hogy a kórház tulajdonképeni hivatását csak akkor teljesítheti ha a kellő anyagi eszközökkel rendelkezik. Mint-hogy pedig a község pénztárát terhelni nem lehet a társadalom feladata a kórház felsegélyezése. Kéri tehát a megjelenteket, hogy a kórház segélyző egyesületet alakítsák meg, valamint az alakuló gyűlés elnökéül Kiss Zsigmond lelkészt ajánlja megválasztani. A megjelentek egyhangú lelkesedéssel kimondják a megalakulást és elnökül Kiss Zsigmond lelkészt megválasztják. A megalakulás kimondása után Rados Móric az alapszabályokat olvassa fel, melynek változatlanul történt elfogadása után az elnök felolvastatta a képviselőtestület által kiküldött bizottság ülésén összeállított javaslatot: fővédnökök, védnöknők, hölgybizottság, igazgatótanács, férfi bizottság és tisztikar megválasztására. A javaslat egyhangúlag elfogadtatott, mely után elnök buzdító szavakkal az alakuló ülést bezárta. A megválasztottak neveit jövő számunkban közöljük.

Levél

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Engedje meg, hogy becses lapjának legutóbbi számában Abony község képviselőtestületének f. hó 18-án tartott közgyűléséről „Togó” részéről közzétett referatumban az én felszólá-

lásomat kísérő megjegyzésre pár szóval reflektáljak.

„Togó” azt mondja, hogy óvásszerű felszólalásomnak „ugyan semmi törvényes alapja nem volt, mert itt nem Löffler ur bérletéről volt szó”

Kénytelen vagyok konstatálni és igen világosan be is igazolom, hogy „Togó” alapos fogalomzavarban van és nem ismeri az 1886. évi XXII. t. c. idevonatkozó rendelkezését. Ez ugyan nem jár súlyosabb következményekkel a közre, csak bizonyos felelősséggel a tájékozatlan közönséggel szemben.

Normann Géza és társai kifejezetten „bérleti szerződés meghosszabbítása” céljából nyújtottak be kérvényt a község képviselőtestületéhez. Jól értsük meg, nem egy új szerződés megkötését, hanem egy meglévő szerződés meghosszabbítását kérték. Azt kérték, hogy „a bolthelyiségek bérletében 2 évi időtartamra” bennmaradhassanak.

Hát kérdelem „Togót” lehet-e egy még létre nem jött szerződést meghosszabbítani? Ugyebár nem.

A városházi bolthelyiségeket ezelőtt 6 évvel Löffler Miksa ur vette bérbe a községtől s ez a bérleti viszony 1915 évi január 1-ig fenn is áll. Normannék tehát Löffler Miksának albérlői, de a községgel szemben semmiféle bérleti viszonyban nincsenek, következésképpen csak az a bérleti szerződés lenne „meghosszabbítható” és csak abban a „bérletben maradhatnának benn még két évig” Normannék, amely szerződés egyrészt Abony község, másrészt Löffler Miksa ur között jött létre és áll fenn mai napig is, és amely szerződés nyújt kizárólagos lehetőséget a „bérlet”re, amelyben Normann Géza és társai benn óhajtanak maradni.

Más lenne a konklúzió, ha Normannék 1915. január 1-től kezdődő hatálylyal egy új szerződés megkötésére kérték volna a községet, nem pedig a meglévő szerződés meghosszabbítására.

Az érvényben levő „bérleti szerződés meghosszabbításának” kérdésében tehát, mely egyszerűsített jogi alapja a „bérletben való megmaradás”-nak is, — jogilag két érdekelt van: Abony község és Löffler Miksa ur. Ugy mondom „jogilag, mert koncedálom, hogy Löffler Miksának anyagilag érdeklése nincs. De miután „törvényes alap”-ról tesz említést „Togó”, a kérdést jogi szempontból kell tekintününk. Most már nézzük az 1886. évi XXII. t. c. 57. §-ának rendelkezését. Szó szerint azt mondja a törvény ezen szakaszában, hogy: „Aki a község közjavaldalmait haszonbérli, vagy a községgel szerződési viszonyban vagy perben áll: a község közjavaldalmaira vonatkozó vagy a szerződési viszonyból eredő semminemű ügyek tárgyalásában részt nem vehet.” Önként következik ebből a konklúzió, hogy Löffler Miksa ur, mint a meghosszabbítani kívánt szerződéssel jogilag érdekelt fél a tanácskozásban részt nem vehetett.

Löffler Miksa ur tehát „konciliáns” volt, mert tudott a köz-

ségi törvény ide vonatkozó rendelkezéséről és nem volt fogalomzavarban. «Togó»-ról sajnos ezt nem mondhatom.

Abony, 1914. március hó 26-án.

Kiváló tisztelettel

Benedek Zoltán.

A Nemzeti Népszövetség abonyi szervezkedése

A Nemzeti Népszövetség zászlója alatt napról-napra mind nagyobb arányokban szervezkedik a magyarság. A báró Prónay Gábor elnök Gróf Vigyázó Ferenc és Dr. Apáthy István alnökök vezetése alatt álló szövetség egyszersmind nagyfontosságú szociális munkásságot fejt ki, mert az évi 1 kor. tagdíj ellenében hasznos, szükséges és praktikus tudnivalókat tartalmazó füzeteket ad ki tagjainak tagilletményül havonként, évenként az ugyan ezen irányelvek szerint megszerkesztett dus tartalmu naplót, az aktuális kérdésekről koronként egy-egy röpiratot, ingyenes ügyvédi és gazdasági tanácsot.

A szerdai napi népgyűlésére a központ részéről Dr. Kutkafalvy Miklós szövetségi főügyész és Katona Imre titkár utaztak le. A kiküldöttek lelkes, nagy hatást keltő beszédekben ismertették a Népszövetség célját, szükségességét és hasznosságát, melyben a magyarság nemzeti érdekeinek valóságos mentővére épül. Dr. Kutkafalvy főügyész hangsúlyozta, hogy a Nemzeti Népszövetség nem akarja a kath. Népszövetség sorait megbontani, hanem a két szövetség egyetértéssel, párhuzamosan óhajt működni és semmi akadályja nincs annak hogy bárki tagja lehessen mindkét szövetségnek. Községünk vezető emberei közül a szervezés munkájában nagy buzgalommal résztvettek és a gyűlésen is megjelentek: Dobozy Kálmán, Szakáll Lajos, Máthé József, Csehál József, Havas Ignác, Egedy József, Karizs János, Gál Ferenc, Aigner Sándor, Hints József és még mások igen számosan. A nagyszámban megjelent résztvevők egyhangulag meghozott határozattal kimondták a Nemzeti Népszövetség abonyi helyiszervezetének, megalakulását és községi igazgatóvá egyhangu lelkesedéssel Dobozy Kálmánt, társigazgatóvá pedig Szakáll Lajost választották meg.

A taggyűjtés folyik, beiratkozni lehet Dobozy Kálmán községi igazgatónál és Szakáll Lajos társigazgatónál és a később, megválasztandó csoportfőnököknél. Az évi 1 kor. tagdíjat később is lehet befizetni. Az értekezlet elhatározta, hogy a közel jövőben még fognak tartani szervező értekezleteket.

K.

Szerkesztőségi telefonszám 37.

Egy kihallgatott beszélgetés

Néhány iparos kinézésű ember beszélget az egyik utcasarkon hallom a következőket:

Barátom, mondja az egyik, aki mint beszédéből kitűnik, építkezési vállalkozó feltétlen miénk a munka az igazgató urak megígérték, hogy előnyben részesítenek bennünket a vidékivel, de még a fővárossal szemben is, úgy örülök, hogy csillogtathatom a képességemet, no meg tudjátok, kiszámítottam, hogy az összegből tisztán megmarad nekem 1500 korona, nem sok, de nem is a haszon, hanem inkább a dicsőség, a bizalom tölt el büszkeséggel.

Hát én is úgy vagyok azzal, mondja a másik, aki valószínűleg ács, hogy én sem haszonért, hanem hadd lássa az a fővárosi műépítész, hogy tud egy falusi májster komplikáltabb teendő munkát elkötni.

Hm, az semmi, mondja egy harmadik, nyilván asztalos, de én úgy kívágom a rezet, olyan mesés ajtókat, ablakokat szállítok, hogy a pesti építész szemét száját nyitva felejt, az igazgatóság pedig, biztosan tudom elismerő nyilatkozatot fog adni esetleg, mivel az árak olcsósága tekintetében elmentem a végső határig, még 2 százalék javítást is kilátásba fog helyezni,

Hogyne biztosan! De te már nagyon sokat akarsz, örülj, hogy megkapod a munkát, te rád ugyanis nagy a panasz, hogy nem Pestről hozod a fát, nem is valami prima lehet az, torkolta le a vállalkozó az asztalost.

Ezzel elváltak.

Az igazgatósági szobában pedig nagy munkába vannak elmerülve az igazgató urak, hogyne ott vannak az ajánlatok, meg-lássuk ki az olcsóbb, ki a méltányosabb? Ki éri meg tisztes haszonnal, ki akar hirtelenébe meggazdagodni?

Ott van az igazgatók igazgatója is, alighanem vízmérnök, egyes replikákra, amit egyik másik igazgató megkísérel, megvetőleg int.

Első ajánlat, Kecskemétről 88000 korona, második Cegléd-ről 87000 korona, harmadik helyből 85000 korona, negyedik Budapestről 91 és fél ezer korona.

Tehát legolcsóbb a helybéli! Brávó! Ugyis dukál! Mert ő van legközelebb, lesz tehát haszon is, dicsőség is, elismerő nyilatkozat is, esetleg az asztalosnak 2 százalék javítás is.

Igen ám, csak hogy a főigazgató urat se abból a fából faragták, aki ha már nem pesti és nem rokon az ajánlattevő, belenyugodna, sőt örülne, hogy munkát adhat a helybélinek.

Igaz, hogy legolcsóbb, mondja, de mit ér az, ha nekem nem tetszik a fizimiskája, még aztán nem hiszem, hogy bajunk ne legyen vele, ideállit majd 8 vagy 10 örökké illuminált állapotban levő kőműves segéddel, az ács szintén 3-4 öreg veteránnal, no meg az asztalos, arról jobb nem is szólni, hiszen helye sincs ilyen nagy munka végzé-

séhez, se pénze, se szerszámja a szerencsétlennek, tehát egypár ezer koronára nem nézünk, úgy-lehet még alkudunk is a pestinél, uraim, aki is — legyen szerencsém megjegyezni — rokonom, derék ember, és nagy kapacitás, a fővárosban több hatalmas palota külföldben is teljesen igazolhatja ezen jeles ember melletti agitációmát.

Általános izgalom támad az igazgató urak között ezen hihetetlennek tetsző replikára.

De hát mikor ránk estek, mikor úgy rimámkodtak, s mi ígértünk is minden lehetőt, ha nem lesznek drágábbak, s ime, mégis kinullázzuk őket, talán még sem helyes, nem humánus, veté ellen félénken az egyik.

Az nem baj, mondja a főigazgató ur, a pestit rögtön értesítjük, hogy ajánlata legdrágább, tehát küldjön express utóajánlatot, 10.000 koronával olcsóbbat mint a helybeli csak úgy a formáság kedvéért, de hogy nem kívánhatjuk tőle, hogy ráfizessen az üzletre, szintén értesítjük, telefonice, hogy álljuk az első ajánlatát 3% engedménnyel, az utóajánlat csak szembekötösd, nehogy ezek itt lázongjanak, mert mi uraim humánus érzelmekkel vagyunk irántuk eltelve, de mikor az a nagy különbség, 10.000 korona az pénz, no, nem igaz, uraim kedves barátaim még egyet; igaz, majd elfelejtettem azt akarom mondani, hogy úgy éni mint a tervező, a pesti vállalkozóért teljes felelősséget vállalunk, de a helybéliért nem, mert uraim, mégis csak pesti a pesti! Tompa moraj, itt ott elégedetlen hangok, de végre is csend.

Hát az ördög törje magát a helybéliért, úgy lesz az jó, ahogy a főigazgató ur kieszelte, no, hogy milyen okos ember is az, ezt az ügyes csinylt csak a buta falusi mesteremberek aligha veszik észre.

Harmadnapra a vállalkozó már mint a helybéli, azért verekedett az áccsal, meg az asztalossal, hogy nagyon drága árakat irtak, végettük szalajtottá el a munkát, azok pedig természetesen a vállalkozót vádolták, s kisütötték, hogy egy épületen akart meggazdulni.

H. K.

Mi ujság?

— **Köszönet nyilvánítás.** Megboldogult férjem Szikszai József illetve édes anyám elhalálása alkalmából kifejezett részvétért, valamint azoknak, akik kocsijukat szivesek voltak elküldeni, ezuton mondunk hálás köszönetet. Özv. Szikszai Józsefné és leánya Szarka Dezsóné.

— **A vagyonozózó vállalat** megkezdte az összeírást és a lakosság körében kedvező fogadtatásra talált. Mindenhol átlátják ezen intézmény fontosságát azzal a csekély anyagi áldozattal szemben, amelyet a vagyonozóbiztonság érdekében minden polgárnak meg kell hoznia.

— **Éva** a címe annak a nagy irodalmi színműnek, amelyet ma délután 4 este 6 és 8 órakor mutatnak be a moziban. Ezen szenzációs előadás iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozik, ajánlatos a jegyeket jóval az előadás előtt megvásárolni. Hétfőn este 8 órakor elit est.

— **Tüz.** Szombaton reggel eddig ismeretlen okokból kigyuladt Csibrán Pál Batthányi-utcában lévő háza és a nagy szelben teljesen leégett. Mentésre gondolni sem lehetett a nagy szél miatt. A lakosság teljes erővel vett részt az oltás körül, ami a legutóbb kiadott főszerkesztői rendeletnek tulajdonítható. A kár biztosítás révén megtérül.

— **Országos vásár** van ma Jászkarajenőn, amelyre vérszentes helyekről mindenféle jószág felhajtható volt.

— **Ha köhög.** ha rekedt, használjon azonnal valódi RÉTHY-féle pemetefü-cukorkát. Doboza 60 fillér az egész világon. Csak Réthy-félét fogadjunk el. Több százezer doboz fogy el évente, mi fényesen bizonyítja, hogy a Réthy-féle cukorkák felülmulják a sok bel- és külföldi készítményeket. Hamisítványoktól óvakodjunk és csak Réthy-félét kérjük mindig.

— **Tószegről** jelentik, hogy ott e hó 18-án szerdán Halápi Imre és Dósa János 17—18 éves legények valamin összeszólalkoztak és egymást bottal és olmoskötéllal alaposan helyben hagyták. A verekedés után Halápi megleste a hazafelé induló Dósát és forgópisztolyból rálőtt. A golyó nem talált, ellenben Forgó Mihály házában ablakán hatolt keresztül és a különös véletlennek köszönhető, hogy a bentartozkodókat meg nem sebesítette. A lövöldöző legények a fiatalokúak birósága elé kerülnek.

ÉVA

Bemutató előadás f. hó 29-én és 30-án az Uránia mozgóban.

Örömmel vegyült csodálkozással tünt fel a napi lapok olvasóinak a budapesti lapok azon kezdeményezése, mely szerint minden egyes irodalmi, vagy műfilm bemutatót külön, a színházi premiekkal teljesen egyező módon, kritika tárgyává tesznek.

A mozi diadalmasodását minden érdek fölött emez újabb irányzat bizonyítja legjobban.

A diadalmas irányzat folytán elterjedt és befogadott műkritika öblös retortáján ment keresztül az „Éva” Voss Richárd a kiváló német író hatalmas, megdöbbentően realistikus társadalmi színműve is.

Éva egyike azon irodalmi film drámáknak, színműveknek, amelyeket a legszivesebben, direkt kéjjel szoktak a műkritikusok boncolgatni. Minden ízében, felállításában, az események folytatásában, rendezésben tökéletes. Hatalmas inventiójával rögtön megkap minden nézőt. Elképzelhetjük, hogy egy főúri salonban a polgári, demokratikus társadalom kért és kapott helyett magá-

nak. A társadalmi ellentétek szándékosan összeprésselt ilyen halmozállapotából mennyire kikívánczik az igazság és a ravaszság. Mily nagyszerű ötlettel kezdődik a darab, s az események továbbvitele a ravasz sejtések, mesterkéltségek után minő hatalmas drámai erővel folyik és bontakozik.

Főúrak, nyárspolgárok, teljesen szürke emberek a mondain salon millieubien! Fény és pompa, megszokott elegancia, különböző csoportokban szalonhős típusok, spekuláló kisemberek óriási lelkesedése kétes értékű papírok iránt, olyan különös bízár látványosságot nyújtanak.

Gyorsan a rohanó események nyomában jön a kijózanodás, a becsapás kegyetlen igazolása, a nagy csőd, mely rögtön követeli egyik áldozatát. A fékezhetetlen tömegszendély még újabb áldozatot kér, az anyagi felelősséget. A lavinaként megindult drámai fordulat után egy kis pihenés, bájolás és csendes idillikus élet jön. De nem tart sokáig. Következik a megszokott salon apacs csábítása. Éva elűzetése és a bosszú, mely a csábító lelövetésével végződik. Itt a legjobb, a legtökéletesebb, minden sablontól eltérő a darab. Legközelebb áll élethez az eddigi drámák közül. Itt nincs költői igazságszolgáltatás!! A bűntényt még ha jogos is követi a bűnhődés! Évát börtönre ítélik. Újabb drámai fordulat. Kegyetlen, de igazi. Csak azután jön az engesztelés.

Ez a váza a hatalmas erővel megirt nagy értékű darabnak, melyet szemképrázatos rendezéssel vittek a gép elé. Csupa típus, megfigyelés és ha az eddigi előadások iránt megnyilvánult óriási érdeklődés indokolta a műsoron való maradást, úgy a darabral való külön foglalkozás és ismertetés is indokolt.

Hisszük hogy elismerésre és érdeklődésre tarthat számot az „Éva.”

S. S.

Csarnok

Györe János tanulmánya Abonyi Lajosról*)

A helybeli református Lyceumnak a nyáron megjelent értesítője egy értékes irodalomtörténeti tanulmányt tartalmazott, értesítőinkben eddigelé szokatlanul, díszes illusztrációkkal felékesítve. A munka megérdemelte a szép kiállítás**) és megérdemelte azt, hogy a szerző külön füzetbe foglalva, önállóan is publikálja.

Szűk terű lapunk az események torlódása közben ezidén csak pár szóval jelenthette a helyi intézeti értesítő megjelenését

*) Megjelent a Máramaros c. újságban.

**) A füzet a Wiesner és Dávid cég sajtója alól került ki. Az illusztrálás technikája a „Révai Testvérek” és a „Franklin Társulat” érdeme.

és tartalmát, bizva abban, hogy az érdekeltek úgy is közelebbről megismerkednek azokkal.

Most azonban, amikor a külön kiadott füzetet gondosan végig lapoztuk, érezzük, hogy egy mulasztást hozunk helyre, ha erre különösebben felhívjuk a „Máramaros” amaz olvasóinak figyelmét, akik eddig elmulasztották annak olvasását, illetve megszerzését.

Györe János, a szerző, évek óta tanítja a magyar nyelvi és irodalmi ismereteket megyénk ifjainak, s évek óta vezeti lyceumi önképzőkörünket. Már e szempontból is érdekelhet tehát bennünket, vajjon milyen irányu az ő gondolatmenete, milyen érzésvilágba viszi a mi fiainkat? (Sőt újabbán így is mondhatnók, fiainkat és lányainkat.) Ugyebár nem lehet közömbös a nagyközönség számára, milyen az ő esztetikai hitvallása?!

Györe János közéleti tevékenysége is, főként a „Szilágyi István” kör utján, szintén megokolja iránta való érdeklődésünket.

De ha még teljesen névtelenül jelent volna is meg e tanulmány, — akkor is megérdemelné, hogy a „Máramaros” foglalkozzék azzal. Mert lapunk, bár elsősorban a közéleti események organuma, állandóan figyelemmel kísérte a helyi sajtó alól kikerült termékeket, — és az igazán érdemes munkák sikerét örömmel jegyezte mindenkor hasábjaira.

Megérdemli végül a közfigyelmet e munka mind a mondottaktól függetlenül, már a tárgyáért is.

Abonyi Lajos kezéből másfélvizeddel ezelőtt hullott ki a toll, de neve, immár az irodalomtörténetbe költözött, ma is nemes csengésű. És noha már életében túlhaladta az új írói nemzedék erőitől duzzadó ifjú csapata a csöndesszavu öreg poétát, — annyi értéket adott ő irodalmunknak, hogy hálában fukar jelenünk sem feledkezhetett meg el róla.

Valóban hasznos munkát végzett hát Györe János, amikor — a feledés fuvalmától rájáhozott, még keskeny porréteget letörölte az egyik legérdemesebb magyar író szellemi arcképéről, ilyen fiáról a magyar nemzetnek csakugyan nem volna szabad megfeledkeznie!

Ha Abonyi irodalmi alkotásai egy szerencsés lendületű modern kor színvonalá mellett egészen jelentéktelenné süllyednének is, — amihez még nem érkezünk el, — akkor is megmaradnak azok kincses bányának a magyar folklór számára, — amely sehol sem találja annyi bőséggel és bájjal összeírva a tősgyökeres magyar népelet minden — költő előtt érdeklélő — jelenségét, az alföldi nép szokásait, dalait, típusait, jellemképeit, — mint éppen Abonyi Lajos műveiben.

De még ha ez a bánya teljesen kimerítenék is, minden kristályát hivatott kezek kicsiszolva beillesztenék új koncepcióju mozaikképekbe: — még akkor is őrizni kellene a nemzeti Pantheonban Abonyi Lajos arcképét és élete rajzát... Mert ő egyik fényes bizonyítéka annak, milyen jellemeket, tehetségeket szült a XIX-ik század első felében a ma-

gyar föld... S egyike azoknak, akiket mindenkor példaként állíthatunk a magyar tanuló ifjuság elé, mondván: ilyenné iparkodjatok lenni! Nem megközelíthetlen ideál s talán ép ezért annál sikeresebben buzdító!

Györe János, mint gyakorlati paedagógus is nagyon helyesen tette, hogy Abonyiról megírta ez összefoglaló méltatást. Valóban emelkedett érzéssel látjuk, hogy milyen tiszta, üde levegőben fürdik a lelke legszivesebben. S éreznünk kell, hogy ebbe vezérli ő a reá bizott ifjuságot, öntudatos biztos kézzel. Nem behunyt szemmel, nem faji rajongással, nem makacs konzervatívizmussal időzik e színmagyar légkörben, hanem mert ezt látja a megismertek között legüditőbbnek.

Nem téveszti el a mértéket. Tudja, hogy Abonyi bizony eltörpül Petőfi, Arany, Jókai, Madách mellett, de ime mégis az ő szellemi testvérük! Az ő koruk allegorikus képe is hiányos volna, ha a mellékalakok közt ott nem volna a Szász Károly, Lisznyay, Szilágyi Sándor, Szigligeti, Baksai, Ágai s az Abonyi képe, kik az életben is baráti kézszorítással láncolták magukat össze ama legnagyobbak koszorújával.

Egy nemzet sem hanyagolja el, világhíres nagyjai mellett, kisebb jelesei emlékének kultiválását sem.

Ha csak annyi szellemi kincse volna nemzetünknek, amennyit a geniálitás félistenei termeltek; s az ő felismerésük után a kisebb tehetségűek letették volna a tollat: vajjon beszélhetnénk-e ma magyar nemzeti egyetemes közműveltségről, virágozhatna-e úgy az irodalom, az időszaki és napi sajtó?...

De nem is szükséges ezerszámra lajstromoznunk, Szinnyey bácsi jószívűségével, a magyar írókat, hogy Abonyi emlékének értékéig jussunk. Ott van ő a legnagyobbak után már a második vonalban, mint beszély író, ott a harmadikban, mint regény és népszöveg író. S értékes munkát végzett, mint fordító, népdalgyűjtő, sőt mint történetíró és tudós geneológus is.

Nem utolsó érdeme az sem, hogy a legjobban szerkesztett magyar élcslapnak egyik legkedveltebb rovatát ő töltötte be szellemes humorral, Povedálik páterka csevegés alakjában.

Ime mily sokoldalú tehetség. S az elbeszélésekben mennyire kifogyhatatlan leleményességű! S mily szorgalmas, holott nem a rotációsgép kényszere alatt napi béren robotol, hanem vidéki uri otthonában szakadatlan vendégjárás szünetei közt, lelke sugallatától ösztönözve írja szinte egy kis könyvtárat betöltő műveit. Ime tehát az ő lelkét igazán megszállva tartotta a Muza. S ez az ihletettsége az, amit kiérez a rokonérzésű olvasó, ami megkapta kortársai lelkét, amiért becézve szerették íróársai. Ez sugárzott ki egész lénye nemességéből.

Ez az oka, hogy megszerette őt Jókai, Arany. Ezért irtak róla oly meleg emlékeztetéseket, öregkori sikerei alkalmából, nem kisebb férfiak, mint Szász Károly, Vadnay Károly, Ágai Adolf, s

halálakor kegyeletes nekrológokat s életrajzokat Gyulai Pál, Gulner Gyula, Vargha Gyula, Beöthy Zsolt.

Ez a szeretet lengi át a Györe János összefoglaló munkáját is. Érezni lehet rajta, ha nem is tudnók, hogy Györe közelről ismeri a milieut, amelyben Abonyi dolgozott; ismeri, olvasta munkái legtöbbjét, ezért tud róluk önálló ítéleteket is mondani: S ismerte a családot s magát az írókat is. Bizonyára gyermekkori s ifjúkori visszaemlékezések adták tollának a lendületet, mikor Abonyi személyéről beszél.

Nagyon helyesen tette Györe azt is, hogy könyvecskéjéhez csatolta Aranynak néhány, a két író és a kor irodalmi viszonyait igen jellemző, levelét és az Abonyi ifjúkori befejezetlen önéletrajzát. S nagyon helyesen tette, hogy ez utóbbit részletezve, új adatokkal kiegészítve kidolgozta. Mint-ha egyenesen tanítványai számára tette volna. Mintha mondaná nekik: lássátok, ily komolyan kell venni az önképzést! Ily megbecsülő tisztelettel s szeretettel kell átvenni a szellemi értékeket, miket buzgó tanítóitok adnak! Lássátok, mily fontos dolog megismerni a néppel, mennyit lehet tanulni tőle! Lássátok, mily hasznos tanulmány idegen nyelvek elsajátítása, idegen művek olvasása s a történelem buvárlása még akkor is, ha csak a körülötünk most történő egyszerű eseményeket akarjuk megfigyelni, leírni

Lássátok, mily szépen hozható harmóniába a Muzsákkal való szerelemmel a tisztaság, bensőséges tiszta családi élet, a kedélyes polgári társas érintkezés! Lássátok, ha valamelyikötök érezni véli magában az isteni szikra tüzeit, azért nem szükséges mindjárt borzas titáni allűröket venni fel, összeférhetetlenkedve fészkelődni, kávéházakban éjszakázni, abszinth mellett zülleni, adósságokba beuszni, Monte Carlóba, Párisba szaladni ihletért

Ime a legtisztább fajmagyar Arany János, meg ez az Abonyi is merő ellentétjei voltak a Murger bohémjeinek s hazai utánczóinak! S ugyebár mégis csak tudtak valamit alkotni?! . . .

Nekem erős a gyanum, hogy a mi irodalmunk és művészetünk, tudományunk és egész közéletünk is sokkal több igaz értéket tudna termelni, ha nem képzelnők azt, hogy nekünk épen azon módon kell mindent csinálni, mint azt Párisban, Berlinben csinálják

Abonyi is idegen mintákon tanult, de mihelyest túl volt a tanuló koron, öntudatosan dobta sutba a külföldi mintákat és mankókat, s volt bátorsága megállania a maga lábán, holott falábakra álva bizonyára magasabbnak látták volna a távolról szemlélők.

Abonyi legnagyobb érdeme az, hogy legjobban szerették s méltányolták azok, akik legközelebről ismerték!

A tősgyökeres magyar szellem apostola volt ő. S az első apostolokat se bcsülték sokan, csak az ő hiveik kicsiny tábora . . . A nagy világ nem vett tudomást róluk . . .

Örömmel üdvözljük Györe Jánost, mikor a tősgyökeres magyar szellem hivei között misszionáriusnak avatta fel magát az Abonyiról írt könyvével, amelynek elolvasását melegen ajánljuk olvasóinknak s hasonló művek írását a szerzőnek.

Dr. Gergely György.

Hirdetések

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hogy **hentes üzletemet**

Vasut-utca 4-ik szám Tóth Ignác házába helyeztem át.

Midőn erről a n. é. közönséget értesitem, egyben tudatom, hogy mint eddig úgy ezután is üzletemben saját készítésű virsli és minden nemű hideg felvágottak a legolcsóbb árban kaphatók.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve maradtam tisztelettel

Tóth Károly
hentes.

Értesítés.

Van szerencsém értesíteni a tisztelt örlető közönséget, hogy malmomban egy újfajta darológépet szereltem be, mely liszt mentes nagy dara (csirke dara) készítésére kiválóan alkalmas. Malmomba a vám 8% és aki búzáját saját kocsiján hozza, mázsánként 20 fillér fuvardíjat kap. A darálás annak, aki saját kocsiján hozza 60 fillér mázsánként. A legujabb műalmi felszerelés mely képessé teszi malmomat a budapesti nagymalmok által előállított dupla fogós nullás lisztnek előállítására jelenleg van szállítás és szerelés alatt. A legjobb lisztet a leglelkiesmeretesebb előzékeny kiszolgálás mellett csakis a Flégner-féle gőzmalomban nyeri az örlető közönség. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

FLÉGNER GÉZA

henger gőzmalma **ABONY**.

Női felsőruha varrónő

Elvállalom a legujabb divatu női ruhák és kosztümök készítését. Tanulmányaimat Pesten a legelőkelőbb szalonokban végeztem. Kivánatra házhoz is megyek.

Szives pártfogást kér.

Molnár Mariska
ujszászi-ut 10.

Hölgyek figyelmébe!

Ha elegáns és fess ruhát akar viselni forduljon **TÓTH MÁTYÁS** angol női szabóhoz **Ceglédre** (Lakatos-u. 4. sz. Rákóczi-ut mellett) ahol a **legujabb szabásu kosztümök készülnek.**

Szives pártfogást kér.

TÓTH MÁTYÁS
női angol szabó.

Értesítés.

A munkácsi utca 102. sz. alatt levő 5 szobás lakás fürdőszoba berendezéssel és külön alsó lakással. A kistaludi-utcában levő Andrassy István pék tulajdonát képező ház és hozzátartozó épületekkel 2 és fél holdas kerttel szabadkézből eladó. Értekezhetni lehet **Polgár Imre** utmesterrel.

Ültetni való fajtisza Bánkuti tengeri eladó kicsinyben is.
Kostyán Istvánnál.

Eladó 2 drb népbanki és 2 drb közgazdasági R É S Z V É N Y.
Cím a kiadóhivatalban megtudható.

Eladó ház.

A Vasut-utca 101. sz. ház, mely 4 szoba, konyha és mellékhelységekből áll szabadkézből eladó. Értekezni lehet a tulajdonossal **Varga József** vendég-lőssel.

Gőzeke-bérszántás.

Nagyobb területek bérszántását Towler-féle két géprendszerű gőzekével elvállalja **Dr. Hartványi Imre** földbirtokos **Ceglédén.**

Eladó ház.

Dániel József-nek Galamb-utcában levő háza szabadkézből eladó, esetleg haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet a tulajdonossal II. ker. 12. sz. lakásán.

É R T E S I T É S.

Tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy a **Zöldfához** címzett vendéglőmet a mai kor igényeinek megfelelően berendeztem. Vendéglőmben Szabó Sándor ur kitünő **szikrai borait** mérem és minden este **Völgyi Zoltán karmester** első zenekara a legujabb operetekkel tisztelt vendégeimet szórakoztatja.

Szives pártfogást kér

Juhász István
vendéglős.

U J S I R K Ő R A K T Á R I !

Ceglédén, Széchenyi-ut 43 sz. Gynasium átellenében.

Szives tudomására hozom a m. t. közönségnek, hogy **SIRKŐRAKTÁRT és KÖFARAGÓ MŰHELYT** nyitottam. Raktáron tartok mindennemű siremléket. Elvállalom jutányos ár mellett sirboltok építését, sirszegélyek, sirrácok készítését, továbbá régi sirkővek **aranyozását és utánvésését.**

A t. közönség szives pártfogását kérve, magamat ajánlva vagyok feljes tisztelettel

BODNÁR BÉLA
köfaragó-mester Cegléd.

Értesítés.

Moskovits cipőgyár
megváltozott.

Most

Hungária cipőgyár r. t.

Ez alkalommal az összes raktáron lévő **cipők mélyen leszállított** árakban árusítattnak. Győződjön meg róla vétel kényszer nélkül.

Szolnoki főraktár
Baross és Gorove-u. sarok.

M E G H I V Ó.

Az „Abonyi Önsegélyző-Egylet“

XXXIX. évi rendes közgyűlését

1914. április 5-én, vasárnap d. u. 3 órakor a hivatalos helyiségében fogja megtartani, melyre a t. törzsbetét tulajdonosok ezennel meghívotnak.

T á r g y s o r o z a t:

1. Közgyűlési elnök választása.
2. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére az elnök által három egyleti tag felhívása.
3. Az igazgatóság jelentése.
4. A felügyelő-bizottság jelentése.
5. Öt igazgatósági tag választása az 1914—1916. üzletévre.

Abony, 1914. március 26.

Az igazgatóság.

Az „Abonyi Önsegélyző-Egylet XXXIX. évi zárszámadása

az 1913. évről.

BEVÉTEL.

KIADÁS.

I. Készpénzben.			I. Készpénzben.		
1	Maradvány az 1912. évről	1031 49	1	Előlegekért	52934 57
2	Törzsbetétekből	47453 40	2	Törzsbetétek visszafizetéseért	44337 19
3	Késedelmi kamatokból	556 26	3	Igazgatósági tiszteletdíj 1912. évről	344 76
4	Előleg visszafizetésekből	45692 48	4	Tiszti fizetések	3073 52
5	Kamatokból	8380 65	5	Fűtés (1912. évi szükséglettel együtt)	362 20
6	Vegyesekből	587 19	6	Adók	84 88
		103701 47	7	Vegyések	1031 21
					102168 33
II. Adóslevelekben.			II. Adóslevelekben.		
1	Az 1912. évben követelésben maradt adóslevelekből	123789 64	1	Előleg visszafizetésekért	45692 48
2	A folyó évben kiadott előlegekből	52934 57			
		176724 21			
		280425 68			

Mérleg számla.

Eredmény számla.

VAGYON

TEHER

TARTOZIK

KÖVETEL

1	Készpénz	615 30	1	Tagok törzsbetét követelése	112469 25	1	Igazgatósági tiszteletdíj 1913 évre	462 75	1	Kamatok	
2	Adósok	131949 57	2	Tartaléktőke	15354 71	2	Tiszti fizetések	3073 52	2	Késedelmi kamatok	8380 65
			3	Igazgatósági tiszteletdíj 1913 évre	462 75	3	Fűtés	362 20	3	Vegyések	587 19
			4	Tiszta jövedelem	4278 16	4	Adók	84 88			
						5	Tartaléktőke az 1913. évre	231 38			
						6	Vegyések	1031 21			
						7	Tiszta jövedelem	4278 16			
		132564 87			132564 87			9524 10			9524 10

A tagok létszáma volt 1912. december 31-én 1250 tag 1282 törzsbetéttel, az 1913. év folyamán belépett 213 tag 271 törzsbetéttel, összesen 1463 tag 1553 törzsbetéttel, kilépett 258 tag 308 törzsbetéttel; létszám 1913. december 31-én 1205 tag 1245 törzsbetéttel.

Abony, 1913. december 31.

VÁRADY JÁNOS
pénztáros.MOLNÁR JÁNOS
könyvelő.PATAKI JÁNOS ör.
igazgató.KIRÁLY SÁNDOR
igazgató.TOMOSKOZY JÓZSEF
ig. elnök.PAP PÉTER
h. ig. elnök.POSSEL ZSIGMOND
igazgató.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Abony, 1914. március 26.

IFJ. TELEK MIHÁLY
f. biz. tag.KIRÁLY FERENC
f. biz. elnök.KAPALA SÁNDOR
f. biz. tag.

Tisztelt közgyűlés!

Az „Abonyi Önsegélyző Egylet“ felügyelő-bizottsága az igazgatóság által elkészített 1913. évi zárszámadást megvizsgálta, a kezelési könyvekkel és okmányokkal összehasonlította, s helyesnek találva, aláírta. A felmentvény megadását az igazgatóság részére javasolja, maga részére pedig kéri.

A felügyelőbizottság elé terjesztett 1913. évi tiszta jövedelem felosztási tervzet szerint a tagok törzsbetét követelésének kamatozó egysége 1,301,773. melyekre a 4278 K. 16 f. tiszta jövedelem felosztva, egy egységre 0,329 fillér esik, tehát egy egész éven át kamatozó 100 K.-ra 3 K. 94 f. jut osztalékul.

Ezen osztalék tervzetet szintén helyesnek találta s közgyűlésileg leendő jóváhagyását javasolja.

Abony, 1914. március 26.

IFJ. TELEK MIHÁLY
f. biz. tag.KIRÁLY FERENC
f. biz. elnök.KAPALA SÁNDOR
f. biz. tag.

Fehér László

bank- és váltó-üzlete

SZOLNOKON, Baross és Szapáry-u. sarkán.

GIRO-SZÁMLA AZ OSZTRÁK MAGYAR BANKNÁL

M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI SZÁMLA 34739. CLEARING FORGALOM.
INTERURBAN-TELEFON 186. SZ. Sürgönycím: FEHÉR BANKHÁZA SZOLNOK.

Magyar Jelzálog Hitelbank Konvertált sorsjegy, mely ezidő szerint hazánk legjobb sorsjegye (évenként 6 huzás.)

1914. április hó 25.-én

300.000 koron főnyereménne

és számos nagyobb nyereménnyel lesz kihuzva.

Ajánlok megvételre igen előnyös feltételek mellett:

36 havi 6 K. 50 filléres részletekben

letétre vagy készpénzért napi árfolyam mellett.

Ajánlok azonkívül: Pesti hazai, Magyar vörös kereszt, Bazilika, Józsviv, Erzsébet sanatórium, Tisza-szegedi, Osztrák vörös kereszt, Olasz vörös kereszt, Bécs városi stb. sorsjegyeket havi részletre, letétre vagy készpénzért legelőnyösebb feltételek mellett.

Az első részlet lefizetésével a 2.-ik havi részletet díjmentesen nyugtázom. A törvényes részletet kizárólagos játékjoggal az első részlet beküldésével azonnal megküldöm.

Legalkalmasabb

meglepetésül ajánlom finom kivitelű olcsó nagyított képeimet, **Pasztel és olaj** — festményeim első rangú kivitelben. —

Selyem képek, művészi s olcsó fényképek, valamint levelezőlapok készülnek.

ZOLTÁN fényképészeti műtermét

Cegléd. Rákóczy s Szegfű utca sarok.

Ha jó képet akar, ne el ne mulassza a kedvező alkalmat!

Női ruh kemékhez vásznakot, batisztokat, delaineeket és selymeket, valamint kész ruhákat, kabátokat, cipőket és kalapokat

legolcsóbban

KOHN MIKLÓS

divatüzletében Abonyban vásárolhat.

Telefon 45. szám.

LŐWI HENRIK Cegléd. Gr. Károlyi Gábor-u 1 sz.
Csirkepiacz sarok.

MEGLEPŐ

Olcsó árért vehet magának **kerékpárt**, kerékpár alkatrészeket **gumikat**, amelyet különösen olcsó árért adhatom u. m. belső gumit **3 K.60 f.-től** feljebb, külső gumit **5 K. 80 f.-től** feljebb továbbá nagy **acetelin** lámpákat **3 K.-től** feljebb. Javításokat olcsó árért és gyorsan eszközölök. Szives pártfogást kér.

Költséget takarít meg, ha ÓRA, ÉKSZER szükségletét nálam szerzi be.

Nagy raktárt tartok:

Disztárgyak, valódi alpacca evőeszközökben. China-ezüst tárgyak, gramofonok, lemezek.

ROSENZWEIG J. órás és ékszerész ABONY.

Szakter Károly a legjobb s legrégibb szabócég Cegléden Telefon: 65.